

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: III Kr 31/2022-5

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Ileana Vinja, kao predsjednice vijeća te Ranka Marijana i Melite Božičević-Grbić, kao članova vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice – specijalistice Maje Ivanović Stilinović kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv osuđenog M. G., zbog krivičnog djela iz čl. 120. st. 1. u svezi čl. 22. st. 1. i dr. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 53/91., 39/92., 91/92, 31/93, 35/93., 108/95, 16/96. i 28/96., dalje u tekstu: OKZRH), odlučujući o zahtjevu osuđenika za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude, koju čine presuda Županijskog suda u Osijeku od 23. ožujka 2021., br. K-Rz-1/2019-105 i presuda Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske od 5. listopada 2021., br. I Kž-Rz-7/2021-10, u sjednici održanoj 22. rujna 2022.,

pre s u d i o j e:

Odbija se zahtjev osuđenog M. G. za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude, kao neosnovan.

Obrazloženje

1. Presudom Županijskog suda u Osijeku od 23. ožujka 2021., br. K-Rz-1/2019-105, u cijelosti je stavljena izvan snage pravomoćna presuda Županijskog suda u Osijeku od 4. prosinca 1996. broj K-6/96-49, te je M. G. proglašen krivim zbog pomaganja u krivičnom djelu ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. u svezi čl. 22. st. 1. OKZRH i pomaganja u krivičnom djelu ratnog zločina protiv ranjenika i bolesnika iz čl. 121. st. 1. u svezi čl. 22. st. 1. OKZRH, za koja su mu utvrđene kazne zatvora u trajanju od po pet godina, pa je, primjenom čl. 43. OKZRH, osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju devet godina, uz uračunavanje vremena oduzimanja slobode.

2. Drugostupanjskom presudom Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske od 5. listopada 2021., br. I Kž-Rz-7/2021-10, djelomično su prihvaćene žalbe državnog

odvjetnika i optuženika te je prvostupanjska presuda, temeljem čl. 45. OKZRH, preinačena u odluci o uračunavanju vremena oduzimanja slobode.

3. Zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude podnio je osuđenik, putem branitelja T. F., odvjetnika iz O., zbog povrede kaznenog zakona na štetu osuđenika predviđene u čl. 469. toč. 4. i 6. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11. – pročišćeni tekst, 91/12. – odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17. i 126/19., dalje u tekstu: ZKP/08.), ali iz sadržaja zahtjeva se može iščitati kako smatra da je počinjena i povreda odredbi kaznenog postupka u žalbenom postupku iz čl. 517. st. 1. toč. 3. ZKP/08. Predlaže ukinuti presude Visokog kaznenog suda i Županijskog suda u Osijeku i predmet vratiti „... nižim sudovima na ponovno suđenje i odluku ...“.

4. Postupajući u skladu s čl. 518. st. 4. ZKP/08. spis je dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, koje je podnijelo odgovor na zahtjev s prijedlogom odbiti zahtjev kao neosnovan.

5. Odgovor na zahtjev dostavljen je osuđeniku i njegovom branitelju.

6. Zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude je neosnovan.

7. Podnositelj zahtjeva tvrdi da je pravomoćnom presudom ostvarena povreda iz čl. 517. st. 1. toč. 1. u vezi čl. 469. toč. 6. ZKP/08., jer mu je u izrečenu jedinstvenu kaznu zatvora propušteno uračunati vrijeme provedeno u ekstradicijskom pritvoru u K. N..

8. Podnositelja zahtjeva se upućuje na odredbu čl. 517. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, broj 152/08., 76/09., 80/11., 12/11. - pročišćeni tekst, 91/12. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17., 126/19. i 80/22., dalje u tekstu: ZKP/08. – I), kojom je propisano da se zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude može podnijeti zbog povrede kaznenog zakona na štetu osuđenika, predviđene u čl. 469. toč. 1. do 4. ZKP/08. – I, ili zbog povrede iz toč. 5. tog članka ako se prekoračenje ovlasti odnosi na odluku o kazni, djelomičnoj uvjetnoj osudi, posebnim obvezama, zaštitnom nadzoru, sigurnosnoj mjeri, oduzimanju imovinske koristi ili predmeta. Zahtjev se, nadalje, može podnijeti zbog povrede odredaba kaznenog postupka predviđenih u čl. 468. st. 1. toč. 1., 5., 9. i 10., odnosno zbog povrede iz čl. 468. st. 2. ZKP/08. – I, ili zbog sudjelovanja u odlučivanju u drugom, odnosno trećem stupnju suca ili suca porotnika koji se morao izuzeti, odnosno zbog toga što je okrivljeniku, protivno njegovu zahtjevu, uskraćeno da na raspravi upotrebljava svoj jezik i naposljetku, zbog povrede prava okrivljenika na obranu na raspravi, odnosno zbog povrede odredaba kaznenog postupka u žalbenom postupku ako je ta povreda mogla utjecati na presudu.

9. Zbog drugih se razloga ovaj izvanredni pravni lijek ne može podnijeti.

10. Eventualni propusti pri uračunavanju kazne mogu biti otklonjeni donošenjem posebnog rješenja u smislu čl. 180. st. 2. ZKP/08.-I.

11. Nije u pravu podnositelj kada tvrdi da je ostvarena povreda kaznenog zakona na štetu osuđenika, predviđena u članku 469. točki 4. ZKP/08., jer je primijenjen zakon koji se nije mogao primijeniti.

12. Podnositelj zahtjeva ignorira činjenicu da su sudovi, o postojanju pravnog kontinuiteta i pitanju primjene blažeg zakona, već ranije zauzeli jedinstveno stajalište i detaljno ga obrazložili.

12.1. Sudska praksa je, naime, dala jasan odgovor na pitanje postojanja pravnog kontinuiteta između odgovarajućih zakonskih odredbi koje se odnose na krivična djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, odnosno koji je zakon najblaži za počinitelje takvih djela, ukoliko su počinjena za vrijeme važenja KZ SFRJ.

12.2. Zauzeto je jedinstveno stajalište kako je OKZRH, u odnosu na navedena krivična djela (pa tako i krivično djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i krivično djelo ratnog zločina protiv ranjenika i bolesnika), blaži za počinitelja jer je imao zapriječenu kaznu zatvora u trajanju od pet do dvadeset godina zatvora, dok je KZ SFRJ za ista krivična djela predviđao mogućnost izricanja smrtne kazne. Točno je da je tzv. Božićnim Ustavom, tj. Ustavom Republike Hrvatske od 22. prosinca 1990., u čl. 21. izrijekom propisano da u Republici Hrvatskoj nema smrtne kazne. Zakonom o preuzimanju KZ SFRJ („Narodne novine“, broj 53/91.) od 26. lipnja 1991., ovaj Zakon preuzet kao republički zakon, te je izmijenjen čl. 38. st. 2. na način da je propisano da se "kazna zatvora u trajanju od dvadeset godina može izreći samo za najteže oblike krivičnog djela". Zakonom o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 91/92.) promijenjen je naziv u Osnovni krivični zakon Republike Hrvatske, a kasnije dopune odnosno izmjene i dopune te pročišćeni tekst tog Zakona, ove odredbe nisu mijenjale. Izmjena zakona učinjena je tada i u posebnom dijelu u odnosu na zapriječene smrtne kazne za kaznena djela ratnog zločina, propisujući da se riječi „smrtna kazna“ zamjenjuju riječima „kaznom zatvora od dvadeset godina“. Zato je, pravilno, prvostupanjski sud primijenio OKZRH, kao najblaži zakon za počinitelja, a inkriminirano postupanje podnositelja zahtjeva označio kao krivično djelo protiv civilnog stanovništva, iz čl. 120. st. 1. u svezi čl. 22. st. 1. OKZRH. i ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika, iz čl. 121. st. 1. u svezi čl. 22. st. 1. OKZRH.

12.3. Kako je Kazneni zakon („Narodne novine“, broj 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. – ispravak, 101/17., 118/18., 126/19. i 84/21.) takvo postupanje sada normirao odredbom čl. 91. st. 1. KZ/11. i propisao kaznu zatvora od najmanje pet godina ili kaznu dugotrajnog zatvora, što znači mogućnost osude i na četrdeset godina dugotrajnog zatvora, to niti ovaj Zakon, za radnje kojima se ostvaruje učin tih krivičnih djela, nije blaži u odnosu na OKZRH.

13. Podnositelj zahtjeva nije u pravu ni kada, ističući povredu kaznenog zakona na njegovu štetu, tvrdi da je postupanje osuđenika trebalo pravno označiti kao jedno

produljeno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, a ne kao dva odvojena djela u stjecaju.

13.1. Nasuprot takvoj tvrdnji podnositelja zahtjeva, iz izreke i obrazloženja presude suda prvog stupnja, nedvojbeno, proizlazi da se radi o dva odvojena krivična djela koja su počinjena na štetu oštećenika koji imaju različita svojstva, a s tim povezano i različiti status. U odnosu na toč. 1. izreke činjeničnog opisa, okrivljenik je pomagao u nečovječnom postupanju na štetu civila, dok je u odnosu na toč. 2. izreke pomagao u nečovječnom postupanju na štetu ranjenika. Već samim time razvidno je da nije moguća pravna konstrukcija produljenog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, već realnog stjecaaja dva krivična djela, a kako je to pravilno učinjeno u pravomoćnoj presudi.

14. S obzirom na izloženo, nije osnovan zahtjev osuđenika podnesen na temelju čl. 517. st. 1. toč. 1. ZKP/08.

15. Iz sadržaja zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude, može se iščitati kako podnositelj smatra da drugostupanjski sud nije odgovorio na istaknute žalbene navode, osobito u odnosu na postojanje bitnih obilježja (radnja izvršenja, status oštećenika) odnosnih krivičnih djela.

15.1. Međutim, nije ostvarena povreda odredaba kaznenog postupka u žalbenom postupku iz čl. 517. st. 1. toč. 3. ZKP/08., a koja povreda bi mogla utjecati na presudu.

15.2. Ponavljajući prigovore istaknute u žalbi na prvostupanjsku presudu, podnositelj zahtjeva grubo ignorira sadržaj drugostupanjske odluke, iz koje jasno proizlaze odgovori na sve navode koje je branitelj osuđenika istaknuo u žalbi. Drugostupanjski sud je detaljno analizirao žalbene razloge, te izložio zašto smatra da žalba optuženika nije osnovana u vezi svih istaknutih i dopuštenih žalbenih osnova. Između ostaloga, drugostupanjski sud je izložio zašto i na temelju kojih dokaza smatra da oštećenici imaju status civila (u odnosu na toč. 1. izreke), kao i status ranjenika (toč. 2. izreke), kao što je detaljno obrazložio pomagateljsku ulogu optuženika. Cijeneći žalbene razloge, drugostupanjski sud je izložio da je prvostupanjski sud potpuno i pravilno utvrdio postojanje svih odlučnih činjenica, te savjesnom ocjenom dokaza osnovano zaključio da je optuženik počinio odnosna krivična djela. Ispitujući pobijanu presudu po službenoj dužnosti, u skladu čl. 476 st. 1. toč. 1. i 2. ZKP/08, drugostupanjski sud nije našao da bi bila ostvarena ni bitna povreda odredaba kaznenog postupka, niti povreda kaznenog zakona na štetu optuženika, osim u odluci o uračunavanju vremena oduzimanja slobode (time da nije raspolagao podacima o vremenu provedeno u ekstradicijском pritvoru u K. N., o čemu je već bilo riječi), na koje povrede sud drugog stupnja pazi po službenoj dužnosti.

16. Podnositelj zahtjeva osporava i činjenična utvrđenja tvrdnjom kako, navodno, niti jednim dokazom nije utvrđen status civila, odnosno ranjenika.

16.1. Ovaj se izvanredni pravni lijek, primjenom odredbi citiranog čl. 517. ZKP/08., ne može podnijeti zbog prigovora činjeničnim utvrđenjima, pa navedena tvrdnja

podnositelja zahtjeva predstavlja pobijanje utvrđenog činjeničnog stanja u pokušaju izazvati odluku suda trećeg stupnja, mimo uvjeta predviđenih zakonom.

17. Slijedom iznesenog, a na temelju čl. 519. u svezi čl. 512. ZKP/08. trebalo je odlučiti kao u izreci.

Zagreb, 22. rujna 2022.

Predsjednica vijeća:
Ileana Vinja, v.r.